

Dimma og journalistisk suppa

Oddagreinin

ODDAGREININ í Dimmalætting týsdagin snýr seg sum ikki einaferð um Sosialin og skrivning okkara. Hetta landsins størsta blað - enn - veit sær ikki annað at skriva um enn at viðgera tað, ið Sosialurin brúkar tíð og orku til.

TAÐ er tó greitt, at Dimmalætting hevur sjáldan nakað gott at bera sínum størsta kappingarneyta. Vit eru so vanir við, at leiðsla Dimmalættingar og hennara politisku stuðlar finnast at okkum. Oddagreinin týsdagin er einki eindømi í so máta. Har verður funnist at oljuskrivingini í Sosialinum ella sum blaðið málber seg: Sosialurin hevur í longri tíð kókað suppu upp á oljutíðindini fyrri harvið at fáa veljararnar at gloyma ónøgd sína við ríkna politikkin hjá undanfarnu javnaðarsamgongu.

VIT hava gjørt nógv burtur úr oljumálinum einsog marknatrætuni við bretar, og tað halda vit vera journalistiskt rætt og heilt náttúrligt. At At Dimmalætting ikki hevur viljað sæð hvønn veg tað bar í hesum báðum stóru málinum er eftir okkara tykki ófatiligt fyrri ikki at siga manninkandi, tí sum landsins størsta blað átti Dimmalætting at givið sær fær um slikt stórmál. Hava lesarar blaðsins ikki krav upp á at fáa okkurt at vita um hesi mál eisini? Vit skulu ikki gera av, hvat Dimma eigur at skriva. Tað er heldur ikki tað vit vilja við hesum orðum. Men tá blaðið dattar sær at leggja okkum undir bæði líkt og ólíkt vegna sína egnu ómegd, tá loyva vit okkum at tala at. Tá er okkara kappingarneyti ússaligur. Oddagreinskrivari Dimmalættingar tykist annars ikki at hava lisið sítt eigna blað serliga væl, tá hugsað verður um, at hansara egna blaðfólk hesa seinastu tíðina hava skrivað síðu upp og síðu niður júst um oljuspurningin. Visti hann kanska heldur ikki, at tey - heili 5 tali - vóru á oljuskeiði fyrri tíðindafólk herfyri - fyrri nettup - sum rætt er - at brynja seg út til at skriva um umrøddu mál í framtíðini.

TAÐ er einki nýtt tá skrivað verður um hesi mál í Sosialinum. Tann avbjóðing, sum liggir í, at olja kanska finst í undirgrundini má metast at hava stór perspektiv, samfelagsliga og journalistiskt. Og at siggja onkran nýggjan ljósglotta í myrkrinum kann tá ikki vera so galið heldur! Annars kundi blaðstjórin spur journalistarar í sjónvarpi og útvarpi, hví eisini teir hava gjørt nógv burtur úr umrøddu málum! Tað kann ikki hava nakað við at fjala útyvir politisk syndir at gera, soleiðis sum Dimma leggur okkum undir. Annars gongur oljupakki okkara sum heitt breið. Tað visir áhugan fyrri hesm tilfari. Er tað ikki óvund alt hetta snýr seg um, harra Dimmalættingarblaðstjóri! Ber tú ótta fyrri kapping - fyrri at onnur kunnu gera okkurt betri!!!

Sosialurin

Lesarabrøv

Um støðuna í Vági

Orsökarnar eru fleiri, at støðan í Vági er sum hon er.

Men at ein bygd er ein bygd í ráðaløysi er ábyrgd teirra ráðandi. Tað er mær tí óskiljandi, at vágbingar góðtaka sjálgvæða ego-trip býráðsformansins í útvarpinum. Tí við slíkum samráðingartakikki verða vinnumøguleikarnir ein eftir annan lorkaðir av bygdini, og hetta ber boð um dugnaløysi. Dugnaløysi og vantandi hugflog fingi fólk varhugan av longu við látnu lútu uppskoti hansara um, at Teistin hvørja viku skuldi sigla til Vágs at yvirnóta.

Býráðsformaðurin og lokali fakfelagsformaðurin, henda greipa við teirra atgerðarløysi, er størsta forðingin fyrri at fáa nýggjar arbeidsplassir í Vági í dag. Júst tí tykist tað mær lógð, at onginn mælir imóti, tá fakfelagsformaðurin sigur við útvarpið, at nú eru lógtingsmennirnir kallaðir á fund, so fólk kunnu siga teimum sína meining um støðuna. Jamen, hví skulu teir hava at vita, hvat fólk halda um støðuna? Er tað ikki býráðsformaðurin, sum hevur brúkt almennan fjølmiðil at kunna ell, eisini kappingarneytar, um gongdina í sam-

ráðingunum um uppboðssøluna? Eru tað ikki lokali myndugleikarnir, sum soleiðis hava spælt enn ein móguleika av hondum, tá tað, sum skuldi til, var, at meira varð gjørt og minni reypað?

Í samræðuni í útvarpinum áðrenn bygdarfundin sunnudagin, minti lokali fakfelagsformaðurin so ræðandi nógv um Ingeborg Vinther at hoyra: Nógvið orð, men hvørki uppskot ella ætlanir. Høvið Ingeborg Vinther í síni tíð fingið vágbingum nakað arbeidsplass? Høvið Kári Jacobsen? Tá svarir so skjótt eru givin, gerst tað heila næstan marghátligt í øllum álvarseminum, tá Ingeborg Vinther, av øllum, nú skal fáa virkið at verða verandi opið, og serliga tá hátturin er at áleggja øðrum, landsstýrinum, at halda virkið koyrandi. Jú, henda lógtingskona, sum er vald á ting at skapa arbeidsplass, tveitur nú frá sær, um landsstýrið ikki letur virkið uppafur. Tað er lítið kynstur!

Nú støðan er vorðin heilt ótolandi, er væl skiljandi, at fólk eru á gosi. Men tað tykist, sum tað hevur eydnast hesum monnum at øsa fólk upp um annað enn veruligu trupulleik-

amar, so eygini eru vend frá teirra ráðaløysi, og at tað eydnast er ræðandi. Vónandi er hetta bara løtu-øði, at øll ónøgd kemur í einum, og kanska fer hetta at broytast. - Tað hendir, tá vágbingar vakna, siggja veruligu trupulleikarnar, og brúka orkuna konstruktivt. Tí tað ber ikki til, at so lítið skal koma burtur úr eini bygd sum Vági. Her er talandi dømi um, hvussu lítið gott fólk við ringari leiðslu fær á skaftið. Taka vágbingar seg saman, fáa rætta fólk í at stýra í nevnd til bjarging bygðarinnar, taka býráðsformannin og fakfelagsformannin av ræði og lata Ingeborg gera, sum henni dámar best, t.e. goyggja, so kunnu nøkur arbeidsplass skapast upp á stutta tíð, fleiri upp á longri tíð. Tí kunnu tvørar, so kunnu vágbingar eins væl.

Tíðin er farin frá monnum, sum kalla ein fund fyrri ein góðan fund, tá fólk tosa um blekk-spruttur: staðin fyrri at tosa um, hvussu arbeidsplass kunnu fáast!

Væl veit eg, at vandi er, at grein sum henda verður tikin fyrri at vera ein roynd at stroya salt í sárið, og tá vil greinin betri oysa bensin á bálið, sum nú er

kynt. Men eg vóni kortini, at fólk eru ímillum, sum skilja, at eisini tvørar fólk eru, ið eru stúrin um støðuna. Vágbingar skulu so vita eitt, at á Tvøroyri vildu teir lætliga funnið frægari stuðlar enn fakfelagsformannin og býráðsformannin! At tvørar menn nú fóru avstað við uppboðssøluni er í lótni óheppið fyrri framtíðarsamstarv í oynni, men hent er hent og á sannast má bara, at øll verðin kann ikki bíða, meðan smáir fiskar í býráðspolitikki skulu sóla sær í sínari sjálvgleði.

Tá menn eru komnir niður á jørðina aftur, so aftur kann tostast saman tvørtur um bygdamark, so kunnu suðuroyingar úr øllum bygðum við at finna saman og ikki leita sundur í samstarvi um alla oynna enn eina ferð geva prógv um, at søgan endurtekur seg við hundrða ára millumbili. Tí verða hesar reglur skrivaðar við eini vón um fleiri arbeidsplassir í Vági og betri viðurskifti millum Vág og Tvøroyri, allari oynni at frama.

Vinarliga

Flóvin Eidesgaard,
fyrri Tvøroyri

Flakavirkini og rávøran

Nú flakavirkini standa og gapa vegna vantandi rávøru, mugu allir móguleikar nýtast at fáa meir virksema.

Fiskavirking er komin, og rávørukreppan rakar eisini teir. Tí leiga teir bert virkini í mælposanum út, um tað ikki er í kapping við Fiskavirking um fiskin av leiðnum við Føroyar. Tosað hevur tí verið um at innflyta fisk at virka, men tað fæst ikki at geva krónur.

Ov vánalig markaðaratgongd verður søgd at vera ein orsök. Men her eigur landið at

stuðla at víga upp imóti hesum meinboga.

Stovnst kann alment partafelag, sum keypir fisk inn at virka og hevur ábyrgd av, at góðskan er nógv góð. Fiskurin verður seldur til hægstbjóðandi, móguleiga gjøgnum verandi uppboðssølu. Hetta kemur sjálvandi at geva undirskot - annars hevði ferð fyrri langari tíð síðani verið komin á - men tað verður figgjað av landskassanum við pengunum, sum á figgjarlógini eru settir av til ALS.

Fliskavirking og onnur, ið leiga virki úr mælposanum, kunnu so kappast um henda fisk. Hetta fer í øllum førum at geva bygðunum, ið liggja svartar, ein móguleika. Fyrri at varðveita kapping um fiskin, so hetta ikki skal gerast eitt stuðuls-sjálvaburð, má nøgdin, sum á henda hátt verður keypt inn, ikki vera ov stór.

Tað er ikki roynt fyrri í Føroyum at lata marknaðarkreftimar stýra stuðlinum og á ein hátt, har tað kortini lönar seg at gerast betri. Í staðin fyrri save

the losers verður tað nú select the winners.

Nú gjørdist stuðul til fiskivinnuna mest sum í einum ein vanbøn. Men frí kapping er ongastæðni í heiminum annað enn eitt hugtak, og samráðing - um »frihandils« - avtalar snúgva seg fyrri stjórnir fremst um at finna hættri umvegis at stuðla sínum vinnulivi. Við vón um, at tað verður ássannað her heima, verður hetta uppskot sett fram.

Flóvin Eidesgaard

Til fiskasølustjórar

Til tykkum høgt mettu fiskasølustjórar: Hr. Niels Sørensen, Jákup Jacobsen á Faroe Seafood Ltd. og Hr. Jóhan Mortensen, Marr Co.

Høvdu tit kunnað svarað mær uppá hesar fylgjandi spurningar:

Hvussu ber tað til, at ein toskur kostar umleið 8,50 kr/kg á gólvuppboðssøluni á Toftum og sami toskur, men er avhøvdaður og frystur, kostar at keypa í matvøruhandlumi í USA við dagsins kursu uml. 82,- kr./kg.?

Mín útrokning er sum fylg-

andi, tá ið eg nýti framleiðslu kostnaðin hjá Bjarta Mohr, stjóra á Fiskavirking, har hann í bløðunum sigur, at framleiðslu kostnaður í Føroyum er 3,15 kr. pr. kilo fisk.

DØMI UM MÍNA ÚTROKNING:

Toskur yvir 2 kg 8,50 kr/kg
Framleiðsluútr.: 3,15 kr/kg
Pakningsútr.: max. 2,00 kr/kg
Flutningur Føroyar-USA: 3,00 kr/kg
(max. kr./kg. upplýst frá Skipafelagnum Føroyar)
Fiskurin kostar

lev. í USA 16,65 kr/kg
Útsøluþrúsurin í matvøruhandli: 82,00 kr/kg

Prismunurin á hesum fiski er: 65,35 kr/kg av fiski

Vinarliga, høgt mettu sølustjórar, kunnu tit klárt og væl greiða mær frá, hvussu eg skal definera ella útgreina henda prismunin?

- Hvar kann eg plasera henda prismunin?
- Hvussu kann eg siggja hesa útgreining?
- Hvør fær hesa provisión?

- Hvussu stór er tykkara provisión?

- Matvøruhandlin fær 50% í vinningi av 16,65 kr/kg, so er hansara útsøluþrúsur einans 24,98, við øðrum orðum, teir tjena 14,65 per kilo. Men her er fig. 82,- kr. minus 24,98 kr. = 57,02 kr. per kilo á muni.

Svarið mær og kanska øllum óvitandi Føroya fólk, ið seta sær henda spurning: Hvar er prismunurin og hvussu kunnu vit skilja hetta?

Vinarliga

Selma